

Crna Gora

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

81000 Podgorica, Crna Gora

Adresa: Rimski trg 46,

www.gov.me/mpsv

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI PRIORITETNIH PROJEKATA IZ OBLASTI POLJOPRIVREDE

-Januar – Jun 2023. godine -

Podgorica, jul 2023. godine

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)- MJERA 1
OPIS PROJEKTA	<p>Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014-2020 (IPARD II program) predstavlja jedan od preduslova za korišćenje evropskih pretpristupnih sredstava kroz IPA II – oblast politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima biće dostupno ukupno 50.924.371,21 EUR bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 38.240.337,41 EUR, a nacionalno kofinansiranje iznosi 12.684.033,80 EUR. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD II programa moguće je investirati oko 86 miliona EUR u crnogorsku poljoprivredu. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p> <p>Predmet Mjere 1 su investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava.</p> <p>Iznos raspoloživih sredstava za Mjeru 1 za period implementacije IPARD II programa 2014-2020 iznosio je 15.840.000 EUR, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za navedeni javni poziv iznosi 10.720.000 EUR.</p> <p>Finansijska podrška se sastoji od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD) i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p>

TRENUTNI STATUS

Prvi IPARD javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ raspisan je 23. februara 2018. godine.

Prvi Javni poziv za mjeru 1 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 1. marta do 15. maja 2018. godine. Primljeno je ukupno 389 zahtjeva za dodjelu podrške.

Ugovoreno je 246 zahtjeva, ukupna vrijednost ugovorenih investicija je 17,405,107.75EUR (sa PDV-om), 14,384,386.57EUR (bez PDV-a). Iznos potencijalne podrške je 9,530,474.68 EUR.

U odnosu na sektor investiranja najveći broj projekata je ugovoren iz sektora mlijeka, odnosno 132 projekata, ukupne vrijednosti 3,740,843.32EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,617,028.18 EUR, zatim iz sektora voća i povrća, tj. 83 projekata, ukupne vrijednosti 5,243,623.81 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 3,382,864.35 EUR, 11 projekata iz sektora mesa, ukupne vrijednosti 1,992,369.71 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,347,110.25, 8 projekata iz sektora vinogradarstva ukupne vrijednosti 730,918.55 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 463,979.16 EUR; 5 projekata iz sektora pčelarstva, ukupne vrijednosti 151,270.19 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 96,221.49 EUR; 4 projekata iz sektora proizvodnje jaja, ukupne vrijednosti 1,950,265.36 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,249,814.79; 2 projekata iz sektora

maslinarstva, ukupne vrijednosti 537,394.75 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 347,065.84 EUR i 1 projekat iz sektora ribarstva, ukupne vrijednosti 37,370.88 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 26,390.62 EUR;

Na 30.06.2023. godine je aktivan 1 ugovor, 204 ugovora je realizovano i isplaćeno dok je 41 ugovor raskinut. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou, dok je za 5 korisnika ugovor raskinut nakon podnošenja zahtjeva za isplatu.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine odobren je 1 zahtjev za promjenu projekta.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine, kroz Prvi javni poziv nije isplaćen ni jedan projekat.

Drugi Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 20. februara 2020. godine

Prijem zahtjeva za ovaj Javni poziv je bio od 24. februara do 19. maja 2020. godine, ali je prijem zahtjeva produžen za 90 dana i trajao do 19. avgusta 2020. godine.

Ukupan iznos raspoloživih sredstava za navedeni javni poziv iznosi 12.256.621,14 EUR.

U okviru Drugog IPARD poziva podnijeto je ukupno 180 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 20,762,558.10 EUR (sa PDV-om), odnosno 17,183,535.24 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 11,240,463.84 EUR.

Ugovoreno je 118 projekata ukupne vrijednosti investicija 12,320,903.61 EUR (sa PDV-om), 10,182,483.09 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 6,866,662.43 EUR.

Najveći broj projekata je ugovoren iz sektora mlijeka, odnosno 61 projekat, ukupne vrijednosti 3,160,470.24 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,205,696.42 EUR, zatim iz sektora voća i povrća, tj. 35 projekata, ukupne vrijednosti 2,797,708.20 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,877,565.94 EUR, 10 projekata iz sektora mesa, ukupne vrijednosti 1,594,327.55 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,124,969.15 EUR, 5 projekata iz sektora vinogradarstva ukupne vrijednosti 779,916.87 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 494,301.17 EUR; 1 projekat iz sektora pčelarstva, ukupne vrijednosti 14,766.33 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 10,336.43 EUR; 3 projekata iz sektora proizvodnje jaja, ukupne vrijednosti 1,332,328.29 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 823,845.74 EUR; 2 projekata iz sektora maslinarstva, ukupne vrijednosti 593,909.97 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 317,955.94 EUR i 1 projekat iz sektora ribarstva, ukupne vrijednosti 17,130.92 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 11,991.64 EUR.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine odobreno je 7 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi za promjenu projekta su izmjene kod građevinskih radova, kao i produženje roka za realizaciju investicije.

Na 30.06.2023. godine je aktivno 3 ugovora, 62 ugovora je realizovano i plaćeno, dok je 39 ugovora raskinuto. Svi ugovori su raskinuti iz razloga što korisnici nijesu mogli da obezbijede kreditna sredstva za prefinansiranje.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine objavljeno je 8 poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine, kroz Drugi javni poziv isplaćeno je 5 zahtjeva. Ukupan iznos ovih investicija je 245,340.08 EUR (sa PDV-om), 215,253.75 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 136,458.45 EUR. Isplaćeni projekti su iz sljedećih sektora: 3 iz sektora voća, povrća i ratarskih kultura, 1 iz sektora mlijeka, 1 iz sektora vinogradarstva.

Treći IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Treći Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 10. novembra 2021. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 10. novembra 2021. godine do 27. decembra 2021. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 112 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 11,851,724.63 EUR (sa PDVom), odnosno 9,839,017.55 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6,356,132.36 EUR.

Ugovoreno je 66 projekata ukupne vrijednosti investicija 6,95miliona EUR (sa PDV-om), 5,75miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 3,80miliona EUR.

Na 30.06.2023. godine je aktivno 24 ugovora, 29 ugovora je realizovano i plaćeno.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine odobreno je 27 zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine objavljeno je 23 poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine, kroz Treći javni poziv isplaćeno je 18 zahtjeva. Ukupan iznos ovih investicija je 752,321.52 EUR (sa PDV-om), 728,199.08 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 491,371.42 EUR. Isplaćeni projekti su iz sljedećih sektora: 3 iz sektora voća, povrća i ratarskih kultura, 13 iz sektora mlijeka, 2 iz sektora mesa Takođe, isplaćen je jedan zahtjev za avansno plaćanje u iznosu od 131,993.33 EUR.

Četvrti IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Četvrti Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 14. marta 2022. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 14. marta 2022. godine do 28. aprila 2022. godine.

	<p>U okviru ovog poziva podnijeto je 92 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 26,593,809.64 EUR (sa PDV-om), odnosno 23,707,559.89 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 15,669,795.98 EUR.</p> <p>Na 30.06.2023. godine broj ugovorenih projekata je 46 ukupne vrijednosti investicija 6,26 miliona EUR (sa PDV-om), 5,01 miliona EUR (bez PDVa), uz mogući iznos podrške od 3,42 miliona EUR. Isplaćeno je 11 zahtjeva.</p> <p>U periodu od 1. januara 2023. godine do 30.juna 2023. godine odobrena su 36 zahtjeva za promjenu projekta.</p> <p>U periodu od 1. januara 2023. godine do 30.juna 2023. objavljeno je 37 poziva za dostavljanje ponuda.</p> <p>Na 30.06.2023.godine je aktivno 25 ugovora. U periodu od 1. januara 2023. do 30.6.2023. godine, kroz Četvrti javni poziv isplaćen je 11 korisnika. Ukupan iznos ovih investicija je 590,433.09 EUR (sa PDV-om), 548,285.79 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 383,713.68 EUR. Isplaćeno je 8 projekata iz sektora mlijeka, 3 korisnika iz sektora voća, povrća i aromatičnog bilja.</p> <p>Takođe, isplaćena su 3 zahtjeva za avansno plaćanje u iznosu od 182,983.48 EUR.</p> <p><u>Peti IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“</u></p> <p>Peti Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 15. maja 2023. godine.</p> <p>Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 15. maja do 15. juna 2023. godine.</p> <p>U okviru ovog poziva podnijeto je 414 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 29,66 miliona EUR (sa PDVom), odnosno 24.58 miliona EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 16,78 miliona EUR.</p> <p>Sve aplikacije su u fazi administrativne kontrole.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI</p>	<p>Sprovođenje procedure nabavki za ugovorene korisnike – kontrola dostavljenih poziva za dostavljanje ponuda i objava istih;</p> <p>Obrada zahtjeva za promjenu projekta;</p> <p>Praćenje toka realizacije investicije za sve ugovorene korisnike;</p> <p>Isplata korisnika;</p> <p>Rad na procedurama za implementaciju IPARD III programa, usklađivanje procedura sa Okvirnim i Sektorskim sporazumima, kao i IPARD III programom i unaprjeđenje procedura u odnosu na procedure po kojima su se sprovodili pozivi kroz IPARD II program;</p> <p>Priprema paketa za akreditaciju novih mjera, Mjere 9 Tehnička pomoć i Mjere 6 Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu;</p> <p>Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz izvještaj o napretku i različite izvještaje; Ažuriranje liste aktivnosti korisnika svakih 6 mjeseci;.</p>

	<p>Info kampanje i priprema korisnika za apliciranje na pozive Mjere 1 kroz IPARD III program; Praćenje procedure nabavke i obrada podnijetih zahtjeva za isplatu.</p>
<p>OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI</p>	<p>Aktivno učešće u procesu implementacije poziva, kroz blagovremeno izdavanje dokaza od strane nadležnih organa, a koji su neophodni za apliciranje.</p> <p>Rad na izmenama pojedinih zakona, kako bi se korisnicima omogućilo ispunjavanje uslova za apliciranje po javnim pozivima za M1, prije svega se misli na dobijanje UTU.</p> <p>Formiranje garantnog fonda koji bi krajnjim korisnicima olakšao i ubrzao proces dobijanja kreditnih sredstava za prefinansiranje investicija.</p> <p>Vraćanje u stanje potpune funkcionalnosti IT sistema nakon sajber napada, prije svega se misli na obezbjeđivanje pristupa mejlovima, internetu, da se omogući rad i ažuriranje registara pomoću kojih se vrše kontrole pristiglih aplikacija kako bi se stvorili tehnički uslovi za nesmetano funkcionisanje. Redovno ažuriranje registara kako bi se što kvalitetnije obavila kontrola primljenih aplikacija.</p> <p>Obezbeđivanje adekvatnih radnih prostorija za Direktorata za plaćanja kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad, u skladu sa zahtjevima EK i važećim akreditacionim kriterijuma koje propisuju regulative za IPARD II i IPARD III. Potreban je veći objekat - radni prostor jer je kapacitet trenutnih prostorija Direktorata za plaćanja nedovoljan.</p> <p>Obezbeđivanje opreme, vozila, goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno.</p> <p>Pravovremeno dobijanje saglasnosti za zapošljavanje novih službenika, kako bi se obezbijedio dovoljan broj službenika koji rade na implementaciji postojećih akreditovanih mjera i akreditaciji novih mjera. Pravovremenim zapošljavanjem bi se smanjio rizik od kašnjenja i gubitka dostupnih EU sredstava.</p> <p>Obezbeđivanje uslova da se ugovoreni projekti mogu realizovati. Pod navedenim se prije svega podrazumijeva pronalaženje rješenja, tj. derogacije od usvojene Uredbe o Euro kodovima, Ministarstva ekologije prostornog planiranja i urbanizma, koja je na snazi od 1.1.2023. godine kojom se od korisnika zahtijeva da rade nove projekte za izgradnju objekata u skladu sa pomenutom Uredbom, kako bi mogli da prijave gradnju u skladu sa Zakonom i započnu realizaciju investicija. Napominjemo, rok za plaćanja za programski period IPARD II od 2014-2020 je 31.12.2023. godine. Ovo znači da u toku 2023. godine svi ugovoreni korisnici moraju da realizuju investicije i da se izvrše plaćanja podrške do 31.12.2023. godine; u suprotnom država Crna Gora će izgubiti novac koji je namijenjen poljoprivrednim proizvođačima za navedeni programski period, a investicije će morati da se isplate iz nacionalnih sredstava. Dakle, neophodno je po hitnom postupku donijeti rješenje problema na način da se korisnicima IPARD-a koji su potpisali ugovore i koji imaju investiciju u izgradnji objekata omogući da prijave gradnju i izgrade objekte u skladu sa Zakonskim okvirima koji su važili u trenutku raspisivanja projekta.</p>
<p>KONTAKT OSOBA</p>	<p>Vladislav Bojović, v.d. generalnog direktora Direktorata za plaćanja (e-mail: vladislav.bojovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)</p>

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)-MJERA 3
OPIS PROJEKTA	<p>Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014-2020 (IPARD II program) predstavlja jedan od preduslova za korišćenje evropskih pretpristupnih sredstava kroz IPA II – oblast politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima biće dostupno ukupno 50.924.371,21 EUR bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 38.240.337,41 EUR, a nacionalno kofinansiranje iznosi 12.684.033,80 EUR. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD II programa biće investirano oko 86 miliona EUR u crnogorsku poljoprivredu. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p> <p>Mjera 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD-a II 2014–2020.</p> <p>Finansijska podrška za Mjeru 3 sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Predmet Mjere 3 su investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda. Sredstva podrške za sprovođenje ove mjere mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 40.000€ do 1,500,000.00 €.</p>

TRENUTNI STATUS

Prvi Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ raspisan je 13.04.2018. godine

Prvi javni poziv za Mjeru 3 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 16. maja do 16. jula 2018. godine.

Primljeno je ukupno 45 zahtjeva za dodjelu podrške.

Ugovoreno je 20 zahtjeva, ukupna vrijednost ugovorenih investicija je 11,856,771.70 EUR (sa PDV-om), 9,798,984.88 EUR (bez PDV-a). Iznos potencijalne podrške je 4,902,231.12 EUR.

U odnosu na sektor investiranja najveći broj projekata je ugovoren iz sektora mesa, odnosno 8 projekata, ukupne vrijednosti 5,659,971.09 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,830,434.98 EUR, zatim iz vinogradarstva, tj. 6 projekata, ukupne vrijednosti 2,533,447,26 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,267,633.42 EUR, 3 projekta iz sektora mlijeka, ukupne vrijednosti 1,334,090.27 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 668,424.59 EUR, dok su iz sektora voća i povrća 3 projekat ukupne vrijednosti 271,476.26 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 135,738.13 EUR.

Nema aktivnih ugovora, 13 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok su 7 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou, dok je 1 ugovor raskinut nakon podnošenja zahtjeva za isplatu.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine, kroz Prvi javni poziv, nije isplaćen ni jedan korisnik.

Drugi Javni poziv za Mjeru 3 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 4. septembra do 20. decembra 2019. godine.

U okviru Drugog IPARD poziva ukupno je podnijeto 52 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 38,846,277.46 EUR (sa PDV-om), odnosno 32,104,361.54 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 16,052,180.77 EUR.

Ukupno je ugovoreno 26 projekata ukupne vrijednosti investicija 18,240,755.25 EUR (sa PDV-om), 15,075,004.34 EUR (bez PDV-a), uz mogućni iznos podrške od 7,603,484.39 EUR.

U odnosu na sektor investiranja najveći broj projekata je ugovoren iz sektora voća i povrća, odnosno 11 projekata, ukupne vrijednosti 5,702,821.96 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 2,852,810.99 EUR, 9 projekata ukupne vrijednosti 6,085,271.29 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 3,107,217.83 EUR, zatim iz sektora mlijeka, tj. 3 projekata, ukupne vrijednosti 648,739.77 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 324,369.90 EUR, 2 projekta iz sektora vina, ukupne vrijednosti 2,359,866.04 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 1,179,933.02, dok su iz sektora maslinarstva 1 projekat ukupne vrijednosti 278,305.29 EUR (bez PDV-a), tj. iznos podrške je 139,152.65 EUR.

Na 30.06.2023. godine, 15 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok su 10 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou, dok su 3 ugovora raskinuta nakon podnošenja zahtjeva za isplatu.

U periodu od 1. januara do 30. juna 2023. godine, isplaćena su 2 projekata. Ukupan iznos ovih investicija je 1,973,474.10 EUR (sa PDV-om), 1,630,970.34 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 747,065.58 EUR. Ova dva zahtjeva su iz sektora mesa.

Treći IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketnig poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ objavljen je 15. decembra 2020. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 15. decembra do 15. marta 2021. godine, ali je prijem zahtjeva produžen do 15. aprila 2021. godine.

U okviru Trećeg IPARD poziva podnijeto je 37 zahtjeva za dodjelu podrške. Dostavljen je jedan zahtjev bez podataka, tako da će informacije u nastavku biti date za 36 zahtjeva. Ukupna vrijednost traženih investicija je 27,739,788.91 EUR (sa PDV-om), odnosno 22,925,445.38 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 11,462,722.69 EUR.

Ugovoreno je 23 projekata ukupne vrijednosti investicija 14,324,428.90 EUR (sa PDV-om), 11,838,370.99EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 5,934,421.56 EUR.

Na 30.06.2023. godine isplaćena su 3 projekta.

U periodu od 1. januar 2023. godine do 30. juna 2023. godine odobreno je 12 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi promjene projekta su produženje roka za realizaciju investicija zbog nemogućnosti obezbjeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, izmjene kod građevinskih radova, izmjene gdje se traži drugi tip, model opreme, mehanizacije, tu su i izmjene koje se odnose na opšte podatke.

Na 30.6.2023. godine je aktivno 11 ugovora, 3 ugovora su realizovana i isplaćena, dok su 6 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za prefinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou. U periodu od 1. januara 2023. godine do 30. juna 2023. godine objavljeno je 12 poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine, nije isplaćen ni jedan korisnik kroz Mjeru 3 Treći javni poziv.

Četvrti IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketnig poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ objavljen je 15. 2.2022. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 15. februara do 31. marta 2022. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 33 zahtjeva za dodjelu podrške. Dostavljena su dva zahtjeva bez podataka, tako da će informacije u nastavku biti date za 31 zahtjev. Ukupna vrijednost traženih investicija je 23,683,293.32 EUR (sa PDV-om), odnosno 19,572,969.69 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 9,789,484.85 EUR.

Ugovoreno je 20 projekata ukupne vrijednosti investicija 15,51 miliona EUR (sa PDV-om), 12.81 miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 6,46 miliona EUR.

Na 30.06. 2023. godine je aktivno 14 ugovora, 3 ugovora su realizovana i isplaćena.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine odobrena su 12 zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023. godine objavljeno je 54 poziva za dostavljanje ponuda. U periodu od 1. januara 2023. do 30. juna 2023., isplaćena su 2 projekta. Ukupan iznos ovih investicija je 1,159,236.11 EUR (sa PDV-om), 970,469.52 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 485,234.76 EUR. Jedan projekat se odnosi na sektor voća i povrća i ratarskih kultura, a jedan na sektor mesa.

Takođe, isplaćen je jedan zahtjev za avansno plaćanje u iznosu od 189,396.90 EUR.

	<p><u>Peti IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketnig poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ objavljen je 6. februara 2023. godine.</u></p> <p>Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 6. februara do 6. marta 2023. godine.</p> <p>U okviru Petog IPARD poziva podnijeto je 39 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 16,26 miliona EUR (sa PDVom), odnosno 13,44 miliona EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6,72 miliona EUR.</p> <p>Ugovoreno je 26 projekata ukupne vrijednosti investicija 10,01 miliona EUR (sa PDV-om), 8,27 miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 4,29 miliona EUR. Jedan projekat je u fazi obrade nakon obavještenja o ispitnom postupku.</p> <p>Na 30.06.2023. godine isplaćen je jedan zahtjev za avansno plaćanje.</p> <p>U periodu od 1. januara do 30. juna 2023. godine isplaćen je jedan zahtjev za avansno plaćanje u iznosu od 33,981.61 EUR.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI</p>	<p>Sprovođenje procedure nabavki za ugovorene korisnike – kontrola dostavljenih poziva za dostavljanje ponuda i objava istih;</p> <p>Obrada zahtjeva za promjenu projekta ugovorenih korisnika;</p> <p>Priprema i objavljivanje Petog Javnog Poziva za Mjeru 3;</p> <p>Obrada i ugovaranje aplikacija iz Mjere 3 Peti Javni poziv;</p> <p>Rad na procedurama za implementaciju IPARD III program, usklađivanje procedura sa Okvirnim i Sektorskim sporazumom, kao i IPARD III programom i unaprjeđenje procedura u odnosu na procedure po kojima su se sprovodili pozivi kroz IPARD II program; Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz izvještaj o napretku i različite izvještaje;</p> <p>Ažuriranje liste aktivnosti korisnika svakih 6 mjeseci;</p> <p>Info kampanje i priprema korisnika za apliciranje na pozive Mjere 3 kroz IPARD III program; Obrada podnijetih zahtjeva za isplatu i isplata korisnika.</p>

OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI	<p>Rad na izmenama pojedinih zakona, kako bi se korisnicima omogućilo ispunjavanje uslova za apliciranje po javnim pozivima za M3, prije svega se misli na dobijanje UTU.</p> <p>Aktivno učešće u procesu implementacije poziva, kroz blagovremeno izdavanje dokaza koji su neophodni za apliciranje.</p> <p>Formiranje garantnog fonda koji bi krajnjim korisnicima olakšao i ubrzao proces dobijanja kreditnih sredstava za predfinansiranje investicija.</p> <p>Vraćanje u stanje potpune funkcionalnosti IT sistema nakon sajber napada, prije svega se misli na obezbeđivanje pristupa mejlovima, internetu, da se omogući rad i ažuriranje registara pomoću kojih se vrše kontrole pristiglih aplikacija kako bi se stvorili tehnički uslovi za nesmetano</p>
	<p>funkcionisanje.</p> <p>Redovno ažuriranje registara, kako bi se što kvalitetnije obavila kontrola primljenih aplikacija.</p> <p>Pravovremeno dobijanje saglasnosti za zapošljavanje novih službenika, kako bi se obezbijedio dovoljan broj službenika koji rade na implementaciji postojećih akreditovanih mjera i akreditaciji novih mjera. Pravovremenim zapošljavanjem bi se smanjio rizik od kašnjenja i gubitka dostupnih EU sredstava.</p> <p>Obezbeđivanje adekvatnih radnih prostorija za Direktorata za plaćanja kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad, u skladu sa zahtjevima EK i važećim akreditacionim kriterijuma koje propisuju regulative za IPARD II i IPARD III. Potreban je veći objekat - radni prostor jer je kapacitet trenutnih prostorija Direktorata za plaćanja nedovoljan.</p> <p>Obezbeđivanje opreme, vozila, goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno.</p> <p>Obrada podnijetih zahtjeva za isplatu i isplata korisnika.</p> <p>Obezbeđivanje uslova da se ugovoreni projekti mogu realizovati. Pod navedenim se prije svega podrazumijeva pronalaženje rješenja tj derogacije od usvojene Uredbe o Euro kodovima, Ministarstva ekologije prostornog planiranja i urbanizma, koja je na snazi od 1.1.2023.godine kojom se od korisnika zahtijeva da rade nove projekte za izgradnju objekata u skladu sa pomenutom Uredbom, kako bi mogli da prijave gradnju u skladu sa Zakonom i započinu realizaciju investicija. Napominjemo, rok za plaćanja za programski period IPARD II od 2014-2020 je 31.12.2023. godine. Ovo znači da u toku 2023. godine svi ugovoreni korisnici moraju da realizuju investicije i da se izvrše plaćanja podrške do 31.12.2023. godine; u suprotnom država Crna Gora će izgubiti novac koji je namijenjen poljoprivrednim proizvođačima za navedeni programski period, a investicije će morati da se isplate iz nacionalnih sredstava. Dakle, neophodno je po hitnom postupku donijeti rješenje problema na način da se korisnicima IPARD-a koji su potpisali ugovore i koji imaju investiciju u izgradnji objekata omogući da prijave gradnju i izgrade objekete u skladu sa Zakonskim okvirima koji su važili u trenutku raspisivanja projekta.</p>
KONTAKT OSOBA	Vladislav Bojović , v.d. generalnog direktora Direktorata za plaćanja (e-mail: vladislav.bojovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)-MJERA 7 Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja", podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma"
OPIS PROJEKTA	<p>Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014-2020 (IPARD II program) predstavlja jedan od preduslova za korišćenje evropskih pretpristupnih sredstava kroz IPA II – oblast politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima biće dostupno ukupno 50.924.371,21 EUR bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 38.240.337,41 EUR, a nacionalno kofinansiranje iznosi 12.684.033,80 EUR. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD II programa biće investirano oko 86 miliona EUR u crnogorsku poljoprivredu.</p> <p>Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p> <p>Mjera 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma" Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD-a II 2014–2020.</p> <p>Finansijska podrška za Mjeru 7 sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p>

TRENUTNI STATUS

U okviru Prvog Javnog poziva podnijeto je 102 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija za 97 aplikacija je 11,559,764.45 EUR (sa PDV-om), odnosno 9,553,524.33 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6,209,790.81 EUR. Za 5 aplikacija ne postoji informacija o traženim iznosima investicija, jer isti nijesu navedeni u Zahtjevu za dodjelu podrške i dostavljenoj dokumentaciji.

Kroz ovaj Javni poziv, na raspolaganju je bilo 6,080,000.00 EUR bespovratnih sredstava podrške.

Crna Gora je dobila potpunu akreditaciju mjere od strane Evropske komisije 22.03.2023. godine.

Nakon obavljenih svih administrativnih i terenskih kontrola odobrena su ukupno 26 projekta. Od 26 korisnika koji su ispunili sve uslove i kriterijume poziva 23 korisnika su potpisala ugovore, ukupne vrijednosti investicija je 3,58 mil. EUR (sa PDV-om), dok je iznos potencijalne podrške 1,92 mil. EUR, dok tri korisnika čekaju na potpis istih.

U periodu od 1. januara 2023. godine do 30.juna. 2023. godine objavljeno je 16 poziva za dostavljanje ponuda.

PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI

Sprovođenje procedure nabavki za ugovorene korisnike – kontrola dostavljenih poziva za dostavljanje ponuda i objava istih;

Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz izvještaj o napretku i različite izvještaje;

Ažuriranje liste aktivnosti korisnika svakih 6 mjeseci;

Potpisivanje 24 ugovora sa korisnicima nakon dobijanja potpune akreditacije mjere;

Praćenje toka realizacije investicija;

Izrada vodiča za korisnike, kako bi se korisnicima približili kriterijumi javnog poziva i uslovi za registraciju objekata u skladu sa Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu;

Održavanje više okruglih stolova u saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, za potencijalne korisnike, kako bi se poboljšala informisanost korisnika o uslovima Javnog poziva;

Rad na procedurama za implementaciju IPARD III programa, usklađivanje procedura sa Okvirnim i Sektorskim sporazumom, kao i IPARD III programom i unaprjeđenje procedura u odnosu na procedure po kojima su se sprovodili pozivi kroz IPARD II program; Info kampanje i priprema korisnika za apliciranje na pozive Mjere 7 kroz IPARD III program.

**OBAVEZE DRŽAVNIH
ORGANA U 2023. GODINI**

Vraćanje u stanje potpune funkcionalnosti IT sistema nakon sajber napada, prije svega se misli na obezbjeđivanje pristupa mejlovima, internetu, da se omogući rad i ažuriranje registara pomoću kojih se vrše kontrole pristiglih aplikacija kako bi se stvorili tehnički uslovi za nesmetano funkcionisanje.

Potrebno je ubrzano raditi na otklanjanju problema dobijanja UTU za izgradnju seoskih domaćinstava iz razloga što se ista ne mogu graditi na poljoprivrednom zemljištu, jer pomenuti objekti nijesu okarakterisani kao poljoprivredni već stambeni objekti. Takođe, nijesu ni objekti od opšteg interesa, tako da nijesu prepoznati Zakonom o urbanizmu i prostornom planiranju.

Dodatno, potrebno je definisati jasne granice, tj. donijeti jasne odluke koji djelovi Crne Gore spadaju u ruralna područja, a koji pripadaju urbanim područjima. Preciznija definicija i podjela navedenih područja omogućila bi bolje programiranje navedene mjere kroz IPARD III program i moglo bi se dozvoliti i poljoprivrenim proizvođačima koji su ispod 600m² da konkurišu za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstva i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“, pod uslovom da su investicije koje se realizuju nalaze u ruralnom području.

Obezbeđivanje uslova da se ugovoreni projekti mogu realizovati. Pod navedenim se prije svega podrazumijeva pronalaženje rješenja tj derogacije od usvojene Uredbe o Euro kodovima, Ministarstva ekologije prostornog planiranja i urbanizma, koja je na snazi od 1.1.2023. godine kojom se od korisnika zahtijeva da rade nove projekte za izgradnju objekata u skladu sa pomenutom Uredbom, kako bi mogli da prijave gradnju u skladu sa Zakonom i započnu realizaciju investicija. Napominjemo, rok za plaćanja za programski period IPARD II od 2014- 2020 je 31.12.2023.godine. Ovo znači da u toku 2023. godini svi ugovoreni korisnici moraju da realizuju investicije i da se izvrše plaćanja podrške do 31.12.2023 godine; u suprotnom država Crna Gora će izgubiti novac koji je namijenjen poljoprivrednim proizvođačima za navedeni programski

period, a investicije će morati da se isplate iz nacionalnih sredstava. Dakle, neophodno je po hitnom postupku donijeti rješenje problema na način da se korisnicima IPARD-a koji su potpisali ugovore i imaju investiciju u izgradnji objekata omogući da prijave gradnju i izgrade objekte u skladu sa Zakonskim okvirima koji su važili u trenutku raspisivanja projekta.

Efikasno usvajanje neophodne legislative, na prvom mjestu usvajanje Izmjena Zakona o turizmu i ugostiteljstvu od strane Skupštine Crne Gore.

Formiranje garantnog fonda koji bi krajnjim korisnicima olakšao i ubrzao proces dobijanja kreditnih sredstava za prefinansiranje investicija.

Pravovremeno dobijanje saglasnosti za zapošljavanje novih službenika, kako bi se obezbijedio dovoljan broj službenika koji rade na implementaciji postojećih akreditovanih mjera i akreditaciji novih mjera. Pravovremenim zapošljavanjem bi se smanjio rizik od kašnjenja i gubitka dostupnih EU sredstava.

Obezbeđivanje adekvatnih radnih prostorija za Direktorata za plaćanja kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad, u skladu sa zahtjevima EK i važećim akreditacionim kriterijumima koje propisuju regulative za IPARD II i IPARD III. Potreban je veći objekat - radni prostor jer je kapacitet trenutnih prostorija Direktorata za plaćanja nedovoljan.

Obezbeđivanje opreme, vozila, goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno.

KONTAKT OSOBA	Vladislav Bojović , v.d. generalnog direktora Direktorata za plaćanja (e-mail: vladislav.bojovic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)
NAZIV/CILJ PROJEKTA	Projekat stvaranja klastera i transformacije ruralnih područja (RCTP) – IFAD
OPIS PROJEKTA	<p>Osnovni cilj RCTP projekta je da doprinese transformaciji manjih poljoprivrednih proizvođača na sjeveru Crne Gore, omogućavajući im da postanu komercijalno konkurentniji i otporniji na klimatske promjene. To će se postići poboljšanjem i povećanjem ekonomskih mogućnosti zasnovanih na konkurentskim farmama i agrobiznisima koji su povezani i integrisani u profitabilne lance vrijednosti (VC).</p> <p>Strategija je usmjerena na tri transformaciona i komplementarna ishoda. Prvi ishod će imati za cilj kritičku podršku razvoju agrobiznisa, kroz inkluzivnu platformu za više zainteresovanih strana (MSP) u visoko-potencijalnim lancima vrijednosti i agregaciju za postizanje ekonomije obima za poslovne transakcije. Drugi ishod će imati za cilj poboljšanje povezanosti malih domaćinstava, te njihovo snabdijevanje vodom i putnom infrastrukturom, uz pomoć pametnih i klimatski otpornih infrastrukturnih rješenja. Treći ishod će imati za cilj prikupljanje znanja i informacija zasnovanih na procesima monitoringa i evaluacije (M&E) kako bi se omogućilo povećanje nivoa znanja i generisanje informacija koje mogu informisati Vladu Crne Gore i IFAD o izazovima koji predstoje.</p> <p>Projekat se sprovodi u sedam crnogorskih opština: Nikšić, Šavnik, Žabljak, Petnjica, Berane, Bijelo Polje i Mojkovac. Ovim projektom se razvijaju klasteri lanaca vrijednosti u četiri oblasti proizvodnje: sjemenski krompir, maline i drugo bobičasto voće, meso (tov ovaca, koza i goveda) i mlijeko i mliječni proizvodi.</p>
	<p>Projekat ima dvije bitne komponente:</p> <p>Komponenta 1- kreiranje klastera lanaca vrijednosti u cilju održive i otporne ruralne transformacije i Komponenta 2- Investicije u razvoj ruralne infrastrukture (putevi i vode) u cilju razvoja klastera.</p>

TRENUTNI STATUS

U periodu jul-decembar 2022. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

Aktivnost 1: Radionice senzibilizacije

- Indikator/mjera uspješnosti: Ukupan broj održanih radionica senzibilizacije u ovom periodu je 15, sa 120 učesnika, od čega 26 žene i 26 mladih.

Aktivnost 2: Sastanci MSM sa više zainteresovanih strana

- Indikator/mjera uspješnosti: Ukupno 8 MSM sastanaka održano je u drugoj polovini godine.
- Aktivnost 3: Profitabilni lanci vrijednosti (VCF)
- Indikator/mjera uspješnosti: Od ukupno 272 odobrena zahtjeva, 263 su realizovali investicije, a 9 je odustalo, od čega je 47 žene podnosioci zahtjeva, a 48 mladih od 40 godina.

Aktivnost 4: Razvijen kurs za poslovne vještine na nivou grupe

- Indikator/mjera uspješnosti: Održano ukupno 4 BSF treninga na kojima je prisustvovalo 51 učesnika, od čega 6 žena i 19 mladih.

Aktivnost 5: Biznis to biznis sastanci (B2B)

- Indikator/mjera uspješnosti: Ukupan broj održanih B2B sastanaka 47, od čega je 12 učesnika žena, a 6 mladih.

Aktivnost 6: Fond za razvoj sektora (SDF)

- Adaptacija objekta za potrebe Otkupnog centra za mlijeko u MZ Duži, u cilju rješavanja uskog grla plasmana proizvoda.

Aktivnost 7: Ekspert za razvoj klimatske nezavisnosti

- Indikator/mjera uspješnosti: Dostavljen materijal, oprema i gliste na 5 gazdinstava koja su korisnici Pilot projekta kompostiranja, i primjenjen glistenjak na određenim biljnim sortama na gazdinstvima.
- Aktivnost 8: Institucionalno znanje – proizvodi
- Dostignuća: Urađen video zapis i reportaža i očekuje se finalna verzija, primjer dobre prakse RCTP-a koji će se predstaviti zemljama u Evropi.

Aktivnost 9: Obuka poljoprivrednih proizvođača

- Indikator/mjera uspjeha: Dobavljači mehanizacije dali su informacije o upotrebi, održavanju, servisu, garanciji pogonske mehanizacije direktno na 100 korisnika javnog poziva RCTP (16 žena i 14 mladih). S obzirom na to da nakon obuke, 3 odrasle osobe u domaćinstvu dijele ovo znanje u cilju održavanja mehanizacije, indirektno je obuku prošlo 300 lica.

Aktivnost 10: Poziv za izvođače radova za infrastrukturne investicije od 2021. godine u Mojkovcu, Bijelom Polju, Beranama i Petnjici

- Nakon ponovnog javnog poziva, izabrani su izvođači radova za sve opštine i potpisan je ugovor.
- Aktivnost 11: Izbor izvođača radova za infrastrukturna ulaganja iz 2022. godine - Javni poziv uspješan i izabrani su izvođači radova.

Aktivnost 12: Nadzor nad investicijama 2022. godine

	<ul style="list-style-type: none"> - Izabrana je kompanija za nadzor radova od 2022. godine. <p>Aktivnost 13: Radovi urađeni 2022. godine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Investicije u putnu infrastrukturu od 2022. godine do 28,02km od 30,2km su realizovane. Ugovor za preostala 2km je u aneksu i radovi će se izvoditi kada vremenski uslovi to dozvole <p>Aktivnost 14: PRILAGOĐAVANJE KLIMATSKIM PROMJENAMA I OTPORNOST U CRNOGORSKIM PLANINSKIM PODRUČJIMA PROJEKAT- GORA PROJEKAT</p> <ul style="list-style-type: none"> - IFAD je primio prvi set komentara na Predlog. Nakon obrade komentara i dobijanja povratnih informacija od crnogorske strane, konačan predlog će biti poslat početkom 2023. godine. Odbor Adaptacionog fonda će se sastati u martu da donese konačnu odluku o Predlogu projekta. <p>Aktivnost 15: Nadzorna misija u septembru 2022. godine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nakon misije, potpisan je Aide Memoire i data preporuka. <p>Aktivnost 16: Proizvod znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studenti razvijaju proizvod i konačna verzija će biti data RCTP-u na distribuciju. <p>Aktivnost 17: Pravni službenik</p> <ul style="list-style-type: none"> - RCTP je izgubio svog pravnika u decembru 2021. i tokom cijele godine koristi pravnu podršku ministarstva za svoje potrebe. Na samom kraju 2022. godine, PCU je tražio N.O. o prijemu novog pravnika. Odobrenje je dato kako bi PCU mogao pravilno da završi i zatvori RCTP.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza uticaja projekta (Impact survey) - Eksterna revizija za 2023.godinu - IFAD završna misija - Izrada Završnog izvještaja - Početak GORA projekta
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i eksterni članovi RCTP tima imaju obavezu sprovođenja svih planiranih aktivnosti projekta.
KONTAKT OSOBA	Jovanović Igor- koordinator RCTP projekta (e-mail: jigornk@gmail.com , tel: +382 67 700 636)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Drugi projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori (MIDAS 2)
----------------------------	---

OPIS PROJEKTA

Ugovor za Drugi Projekat Institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede MIDAS 2 je potpisan 8. marta 2018. između Ministarstva finansija i Svjetske banke. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Inicijalno, predviđeno je da projekat traje do 30. juna 2023. Međutim, u decembru 2021. godine zvanično je zatraženo produženje trajanja projekta do 30. juna 2025. kako bi se u tom periodu, između ostalog, uspostavio i izgradio sistem neškodljivog uklanjanja nus proizvoda

životinjskog porijekla, na lokacija „Čelinska kosa“, opština Bijelo Polje. Svjetska banka je afirmativno odgovorila ovom zahtjevu i 20. juna 2022. godine zvanično odobrila produženje projekta.

Vrijednost projekta je 30 miliona EUR.

Projekat je planiran na osnovu dobrog iskustva koje je ostvareno MIDAS (1) projektom, koji je implementiran od strane MPŠV i Svjetske banke u periodu od 2009. do 2016. godine, kao i IPARD like projektima (1 i 2) koji su se implementirali poslednjih godina, tačnije IPARD like 2 je završen 30. septembra 2019. godine.

Razvojni cilj Projekta je da se poboljša pružanje vladine podrške poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na način koji je usklađen sa EU pristupnim zahtjevima.

Projekat je sastavljen od 3 razvojne komponente:

1. Jačanje programa MPŠV-a za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo,
2. Podrška ispunjenju mjerila za zatvaranje poglavlja 12 o Bezbjednosti hrane, veterinarskoj i fitosanitarnoj politici,
3. Modernizacija sektora ribarstva.

TRENUTNI STATUS

Komponenta 1:

Pozivi za dodjelu bespovratne podrške

Agroekološka IPARD – like mjera

Nakon uspješno završenog konsultantskog angažmana, Ministarstvo poljoprivrede je započelo aktivnosti na pripremi realizacije ove mjere, odnosno načina uvođenja livada i pašnjaka u SIZEP/LPIS. U ovom pripremnom periodu, pored priručnika za realizaciju mjere, urađena je softverska nadogradnja LPIS-a, neophodna za ucrtavanje livada i pašnjaka i obučeni su službenici u okviru direkcija za biljnu i stočarsku proizvodnju, koji će biti angažovani upravo na ucrtavanju i prijemu zahtjeva od strane poljoprivrednika. Javni poziv za ovu mjeru je objavljen 30. juna i traje do 30. septembra tekuće godine.

Prvi poziv za podršku modernizaciji ribolovne flote

Kroz prvi javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava podrške za investicije u ribolovne plovne objekte, uključujući ribolovnu opremu i elektronske uređaje, od ukupno ugovorenih 20 investicija za grant podršku modernizaciji ribolovne flote, kompletirano je pet investicija, od kojih su četiri isplaćene, ukupne vrijednosti (80%) 276.137,61 €, dok je za petu investiciju u toku dostavljanje dodatne dokumentacije, za koju se očekuje da nakon ponovljene administrativne kontrole bude realizovana isplata. Ukupna bespovratna podrška, kroz prvi poziv, može biti isplaćena za ukupno 12 investicija (uključujući već isplaćene), u vrijednosti od oko 1.18 mil €.

Drugi javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava podrške, **za investicije u ribolovne plovne objekte**, uključujući ribolovnu opremu i elektronske uređaje bio je otvoren za dostavljanje zahtjeva za podršku, od 20. marta do 20. maja 2023. Ministarstvu poljoprivrede /

Direktoratu za ribarstvo je u navedenom periodu dostavljeno devet aplikacija, sa maksimalnim ukupnim iznosom investicija 1.8 miliona € i grant podrške 1,3 miliona € (70%). Evaluacija aplikacija je u toku.

U toku je uspostavljanje dvije **regionalne kancelarije Direktorata za plaćanja** (buduće Agencije za plaćanja), u Beranama (u toku je priprema glavnog projekta) i Pljevljima (u toku je priprema idejnog rješenja).

Regionalna kancelarija u Pljevljima predviđena je, kao i ostale dvije regionalne kancelarije (Bijelo Polje i Berane), da bude ujedno i Kuća poljoprivrede, odnosno da u njoj budu smještene i ostale poljoprivredne službe i inspekcije.

Takođe, pored ovih regionalnih kancelarija, potrebno je naći novi prostor za Direktorat (Agenciju) za plaćanja ili za regionalnu kancelariju u Podgorici, imajući u vidu nedostatak prostora u trenutnim kancelarijama i neophodnost dodatnog zapošljavanja s obzirom na akreditaciju mjera IPARD-a kao i njihovu uspješnu implementaciju. Imajući u vidu značaj, u decembru 2022. godine, na sjednici Vlade je usvojena Informacija o potrebi uspostavljanja regionalne kancelarije, odnosno pronalasku rješenja/novog prostora za Direktorat (Agenciju) za plaćanja u Podgorici.

U okviru Komponente 1 se realizovalo / u toku je realizacija, još značajnih aktivnosti kao što su:

- Zbog potrebe realizacije agroekološke IPARD - like mjere i ucrtavanja livada i pašnjaka, direktnim ugovaranjem je angažovana kompanija za **nadogradnju sistema SIZEP/LPIS**;
- Nastavljene su aktivnosti na unapređenju kapaciteta Direktorata za plaćanja kroz procjenu registara i potrebe za njihovim unapređenjem, koje će rezultirati izgradnjom softverskih rješenja. Tender za **razvoj softvera za harmonizaciju i integraciju registara** je bio otvoren u periodu od 28. marta do 26. maja 2023. Dostavljena je jedna ponuda, za koju je u toku proces evaluacije i pregovora sa kompanijom;
- Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 22. juna 2023. godine, a na predlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, usvojila **Strategiju razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028 godine**, čija priprema je podržana u okviru MIDAS2 projekta.;
- Uspješno je realizovana još jedna aktivnost, uz podršku MIDAS2 projekta - **Atlas medonosnih biljaka sa katastrom pčelinjaka**. Ovim povodom, organizovana je promocija Atlasa, u Kući meda u Danilovgradu, 23. juna 2023;

Nabavljena je **zamjenska računarska oprema za Direktorat za plaćanja; Komponenta 2**

U okviru Komponente 2, MIDAS 2 projektom će se podržati nadogradnja IV sprata i kompletno opremanje **referentne fitosanitarne laboratorije**, kao i kabineta za nastavu za potrebu BTF-a, koji će takođe biti dio IV sprata. Idejno rješenje je odobreno od strane Glavnog državnog arhitekta 30. juna 2023. (nakon revidiranja, zbog sistema protivpožarne zaštite za cijeli objekat Biotehničkog fakulteta i dodatnih usaglašavanja). Konsultantska kompanija angažovana za pripremu glavnog projekta će pristupiti njegovoj izradi, kako bi se u relativno kratkom vremenskom periodu objavio tender za izvođenje građevinskih radova, što je planirano za IV kvartal 2023.

Na osnovu usvojene Informacije o potrebi izgradnje sistema za **neškodljivo uklanjanje životinjskih nus-proizvoda** na lokaciji Čelinska kosa,

zatraženo je i odobreno produženje projekta do juna 2025. godine, kao i realokacija sredstava za izgradnju ovog postrojenja. Međutim, MPŠV je naknadno odredilo novu lokaciju za izgradnju postrojenja, uz podršku Opštine Nikšić, koja je izašla u susret zahtjevu MPŠV upućenom opštinama, da ukoliko postoji interesovanje i raspoloživost zemljišta/lokacije (odgovarajuće površine i sa preduslovima neophodnim za izgradnju postrojenja), predlože adekvatne lokacije. MPŠV se na ovaj postupak odlučilo nakon upoznavanja sa informacijom da će izgradnja regionalne deponije, takođe biti izmještena sa prethodno utvrđene lokacije Čelinska kosa, što utiče na izgradnju pristupnog puta i ostale neophodne infrastrukture.

Za novu lokaciju u Nikšiću – Gračanica, Skupština opštine Nikšić će, prema dogovorenom planu, na redovnoj sjednici SO, planiranoj za septembar 2023., izdati saglasnost za korišćenje predmetne lokacije Vladi Crne Gore - Ministarstvu pljoprivrede, a potom izdati i urbanističko-tehničke uslove, kako bi se uz zvanične saglasnosti pristupilo realizaciji projektovanja, a potom i izgradnje ovog postrojenja za preradu.

U završnoj fazi implementacije je konsultantski angažman u vezi sa izradom Veterinarsko-informacionog sistema (VIS) – svi moduli, njih 16, su izrađeni i većim dijelom postavljeni na produkcionu platformu. Međutim, na dinamiku izrade ovog softvera nepovoljno je uticao sajber napad u avgustu 2022. Tokom perioda jun – jul 2023., konsultanti će, u saradnji sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, raditi na migraciji podataka iz registra životnja. Očekuje se da VIS bude u potpunosti funkcionalan i dostupan do novembra 2023.

Komponenta 3

Nastavljene su aktivnosti na izradi **studije uticaja na životnu sredinu i socijalni uticaj** izgradnje ribarske luke na Rtu Đeran – u vezi sa dostavljenim elaboratom Agenciji za zaštitu životne sredine (27. decembar 2022.), održana je javna rasprava krajem januara 2023., dok su komentari na isti, od strane Komisije koju je uspostavila Agencija, dostavljeni MPŠV 10. maja 2023. Rok za dostavljanje revidiranog elaborata Agenciji je 5. septembar tekuće godine. Povodom eventualne izgradnje ribarske luke na Rtu Đeran u Ulcinju, MPŠV je uputilo zahtjev Svjetskoj banci za dodatnim finansiranjem, koje bi se realizovalo u okviru MIDAS2 projekta.

Iako je izrada Strategije ribarstva s akcionim planom, za period 2023-2028, bila u završnoj (dostavljen nacrt dokumenta koji je trebalo revidirati u skladu sa komentarima radne grupe), ipak je, zbog neadekvatnog revidiranja dokumenta od strane konsultanta i suprotno zahtjevima korisnika (MPŠV) u pripremi Strategije ribarstva, odlučeno da se angažman završi. Dalje postupanje u pripremi Strategije će biti dogovoreno sa Direktoratom za ribarstvo.

Konsultantski angažman za studiju tržišta u ribarstvu je započeo 10. marta 2023. U toku je priprema nacrta izvještaja za studiju tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture. Crna Gora ima uspostavljen sistem prikupljanja podataka putem elektronskih sistema, međutim, neophodna je infrastruktura za vođenje evidencije ribolovnih aktivnosti, mjerenja ribe i drugih morskih organizama, kao i proizvodnje leda za održavanje ulova od prvog iskrcaja do prvog mjesta prodaje. Kako bi se stvorila neophodna infrastruktura započete su aktivnosti na definisanju lokacija za prva mjesta iskrcaja. Tender za opremanje prvih deset mjesta iskrcaja, uređajima za mjerenje i registraciju ulova je bio otvoren do 31. marta 2023. odabrana je prvorangirana kompanija, sa kojom će biti potpisan ugovor do sredine jula 2023.

PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023 GODINI.	<ul style="list-style-type: none"> - Programi za bespovratnu podršku u okviru Komponente 1: <ul style="list-style-type: none"> o Realizacija prvog poziva za IPARD-like agroekološku mjeru za livade i pašnjake; o U okviru poziva za nabavku ribolovnih plovnih objekata – do kraja septembra 2023. se očekuje realizacija preostalih sedam investicija i nabavka plovila, kao i isplata bespovratne podrške svim korisnicima koji su realizovali nabavke u skladu sa ugovorenim procedurama; o Potpisivanje ugovora u okviru drugog javnog poziva za modernizaciju ribolovne flote; - Potpisivanje ugovora za nabavku softverskog rješenja za registre u okviru MPŠV u cilju njihove harmonizacije i uvezivanja; - Ugovaranje angažmana za građevinske radove za izgradnju regionalne kancelarije u Beranama i i Pljevljima; donošenje odluke za prostorije Direktorata za plaćanja / regionalne kancelarije u Podgorici; - U okviru Komponente 2 se očekuje izrada glavnog projekta za fitosanitarnu laboratoriju i raspisivanje tendera za izvođenje građevinskih radova; - Konačno i funkcionalno preuzimanje softvera VIS-a od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove; - Prenošnje prava korišćenja i raspolaganja lokacijom Gračanica sa Opštine Nikšić na Vladu CG, izdavanje UTU i početak realizacije aktivnosti uspostavljanja sistema i izgradnje postrojenja (projektovanje, elaborat o uticaju na životnu sredinu); - U okviru Komponente 3 - Konačan i odobren Elaborat o uticaju na životnu sredinu kao i usaglašeno idejno rješenje za potencijalnu izgradnju ribarske luke; - Iniciranje izrade tenderske dokumentacije (glavni izvođački projekat) za izgradnju luke; - Priprema i usvajanje konačnog teksta Strategije ribarstva sa akcionim planom; - Odabir kompanije i potpisivanje ugovora za nabavku uređaja za prva mjesta iskrcaja; - Završena realizacija konsultantskog angažmana za studiju tržišta;
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je nosilac aktivnosti u okviru ovoga projekta. Projektna jedinica funkcioniše u okviru ovoga Ministarstva.
KONTAKT OSOBA	Gorica Radulović , menadžer MIDAS 2 projekta, (e-mail: gorica.radulovic@mpsv.gov.me i goricabojić@gmail.com , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	DUGOROČAN ZAKUP POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOJ SVOJINI
OPIS PROJEKTA	<p>Pored činjenice da Crna Gora ima prilično visok stepen obradivog zemljišta po glavi stanovnika, problem predstavlja činjenica da je to obradivo zemljište podijeljeno na manje parcele (usitnjene posjede) što dodatno otežava ozbiljniju industrijsku proizvodnju u oblasti poljoprivrede. Takođe, stanje na terenu koje ne korespondira dostupnoj dokumentaciji o istom, umnogome usporava cjelokupnu proceduru davanja u zakup zemljišta. Crna Gora, kroz strategiju kooperativa i "Zakona o agro - kooperativama", teži kolektiviziranju, udruživanju proizvođača i njihove proizvodnje na usitnjenim posjedima. Sa druge strane mali broj velikih parcela moraju biti strateški opredijeljene i privedene namjeni koja će generisati povećanje poljoprivredne proizvodnje namijenjene domaćoj potrošnji i izvozu što će direktno uticati na smanjenje spoljnotrgovinskog deficita. Zasijane površine predstavljaju osnovu za kreiranje sredstava koje će Crna Gora ubuduće crpiti iz fondova Evropske Unije, što, pored rasta proizvodnje, smanjenja uvoza kroz zadovoljenje sopstvenih proizvoda i izvoz predstavlja jedan od glavnih ciljeva poljoprivredne politike.</p>
TRENUTNI STATUS	<p>- U fazi pripreme su predlozi za davanje u zakup zemljišta na teritoriji Crne Gore</p>
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI	<p>- Objava Javnih poziva za zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini i sprovođenje aukcijskih/tenderskih procedura.</p>
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI	<p>Komisija za valorizaciju zemljišta u državnoj svojini, formirana u martu 2023. godine – efikasno sprovođenje procedure u cilju realizacije zahtjeva za davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini.</p> <p>Uprava za katastar i državnu imovinu – ažuriranje podataka u katastru i faktičkog stanja na terenu u cilju dobijanja precizne informacije o površini poljoprivrednog i obradivog zemljišta u državnoj svojini; procjena vrijednosti zemljišta</p> <p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - unapređenje evidencije poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini</p>
KONTAKT OSOBA	<p>Nataša Božović, Samostalna savjetnica za poljoprivredno zemljište (e-mail: natasa.bozovic@mpsv.gov.me; tel: 020-482-134).</p>

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program Sava – Drina Koridor – Regulacija rijeka Grnčar i Lim u cilju zaštite od poplava
OPIS PROJEKTA	<p>Program Sava-Drina Koridor predstavlja jednu od najvećih inicijativa Svjetske banke u oblasti upravljanja vodama, ukupne predviđene vrijednosti 330 miliona eura, sa akcentom na infrastrukturni razvoj i zaštitu od poplava. Program uključuje sve države u slivovima rijeka Save i Drine i ima tri komponente na regionalnom nivou.</p> <p>Ugovor o finansiranju je potpisan u oktobru 2020. godine između Ministarstva Finansija i Svjetske banke u vrijednosti od 15 miliona eura za dvije pod-komponente koje se tiču Crne Gore, i to 2.2. Integrisani razvoj sliva donjeg Lima i 3.2. Institucionalno jačanje upravljanja projektima. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p> <p>Projekat će se implementirati kroz dvije faze i to: prva od 2020. do 2026. godine, i druga od 2023. do 2030. godine. Projektom za Crnu Goru je predviđena izgradnja multifunkcionalnih nasipa dužine 10 kilometara na rijekama Grnčar i Lim u opštinama Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane, čime će se stvoriti preduslovi za razvoj drugih djelatnosti i završetak implementacije drugih kapitalnih projekata. Projekat dodatno predviđa izgradnju sistema navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta u opštinama u slivu Drine, kao i poboljšanju vodosnabdijevanja.</p> <p>Direktni korisnici projekta su opštine (Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane), a kao institucionalni korisnik prepoznata je nadležna institucija za upravljanje vodnim resursima u Crnoj Gori - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za vode.</p>
TREKUTNI STATUS	U toku implementacije SDIP projekta u Crnoj Gori, do sada su raspisani tenderi za izvođenje radova u Beranama i Bijelom Polju, kao i tender za nadzor nad radovima na ovim lokacijama. Konsultant za nadzor nad radovima je odabran, a tenderi za izvođenje radova su zatvoreni u novembru 2022. godine
PLANIRANE AKTIVNOSTI u 2023. GODINI.	Imajući u vidu navedene okolnosti, buduće aktivnosti biće bazirane na odabiru ponuđača za izvođenje radova na rijeci Lim na lokacijama Bijelo Polje i Berane, a sve u skladu sa pravilima i eventualnim dodatnim instrukcijama Svjetske banke, s obzirom na specifičnost situacije.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Projektna implementaciona jedinica su zaduženi za implementaciju ovoga projekta.
KONTAKT OSOBA	Željko Furtula , generalni direktor Direktorata za vodoprivredu (e-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me , tel: 020-482-108)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim na Zapadnom Balkanu (regulacija rijeka Bojane i Gračanice)
OPIS PROJEKTA	<p>Regionalni projekat „Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim na Zapadnom Balkanu“, koji se finansira od strane Adaptacionog fonda, obuhvata sve neophodne aktivnosti koje je potrebno sprovesti u zemljama sliva rijeke Drim u cilju zaštite od poplava i povećanja otpornosti na klimatske promjene.</p> <p>Ukupna vrijednost projekta je US \$ 9.150.000, od čega će za Crnu Goru biti izdvojeno US \$ 2.300.000.</p> <p>Projekat implementira Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji sa UNDP-jem.</p>
TREKUTNI STATUS	<ul style="list-style-type: none"> - Završen revidovani Glavni projekat rekonstrukcije sistema nasipa na rijeci Bojani, za koji je dobijena saglasnost Vlade R. Albanije. - Glavni projekat predat Opštini Ulcinj, kao korisniku. - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i UNDP organizovali konsultativni proces sa lokalnim zajednicama u Opštini Ulcinj, u cilju definisanja prioriteta/sekcija/dionica za izvođenje radova kroz projekat (vrijednost 600,000 EUR). Dogovoreno je da će se radovi izvoditi na dionicama Štodra-Sukobin i Gropat-Štodra.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI	<ul style="list-style-type: none"> - Odabir izvođača radova i stručnog nadzora, u skladu sa UNDP procedurama. - Izvođenje radova u obimu koji omogućuje vremenske prilike (radovi će biti završeni 2024. godine). - Aktivnosti na obezbjeđivanju sredstava za kompletnu rekonstrukciju nasipa na rijeci Bojani (ukupna vrijednost app. 5 miliona EUR).
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2023. GODINI	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao Investitor, će pokrenuti proceduru prijave građenja Građevinskoj inspekciji, nakon odabira izvođačara radova i stručnog nadzora.</p>
KONTAKT OSOBA	<p>Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu (e-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me, tel: 020-482-108)</p>